

• ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 189 • 16ος ΧΡΟΝΟΣ • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009
ΚΩΔ. 2181
• MONTHLY EDITION • NR. 189 • 16th YEAR • SEPTEMBER 2009
COD. 2181

ΑΡΑΣΗ

Εργατοϋπαλληλικό
Κέντρο
Αθηνών

E-mail: eka@otenet.gr
http://www.eka.org.gr

S.O.S για τα νερά

Τα νερά στη χώρα μας δέχονται πολλαπλές πιέσεις από αστικά λύματα και βιομηχανικά απόβλητα, από γεωργικές δραστηριότητες (λιπάσματα, εντομοκτόνα, ζιζανιοκτόνα κλπ.), από ανεξέλεγκτες απορρίψεις επικινδύνων αποβλήτων και σκουπιδιών. Αν και τα τελευταία χρόνια υπήρξε μια σημαντική βελτίωση με την κατασκευή πολλών εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων, εν τούτοις υπάρχουν κραυγαλέες περιπτώσεις οικολογικής υποβάθμισης υδάτινων σωμάτων. Οι υπόγειοι υδατικοί πόροι που βρίσκονται σε παράκτιες περιοχές και νησιά έχουν υποστεί σε σημαντικό βαθμό υφαλμύριση λόγω διείσδυσης του θαλάσσιου νερού. Μεγάλες λίμνες, κοντά σε οικιστικές περιοχές, έχουν ήδη υποστεί υποβάθμιση της ποιότητας των νερών τους, ενώ το ίδιο συμβαίνει και σε πολλά υδατορέματα. Τα νερά της Βόρειας Ελλάδας επιβαρύνονται με τη ρύπανση που μεταφέρεται από τις ανάντη χώρες. Οι περιοχές που βρίσκονται στον άξονα Θεσσαλονίκη - Αθήνα - Πάτρα, λόγω της συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων, σε συνδυασμό με τα περιορισμένα αποθέματα νερού που παρουσιάζουν, έχουν το πιο οξυμένο πρόβλημα σχετικά με την ποιότητα του νερού.

Αποτέλεσμα των πιο πάνω πιέσεων είναι τα όλο και συχνότερα κρούσματα σοβαρών ρυπάνσεων υπόγειων και επιφανειακών νερών σε περιοχές της χώρας. Έτσι, στην περίπτωση του Ασωπού όπου καταλήγουν ανεπεξέργαστα κατά παράβαση της νομοθεσίας τα απόβλητα από σα-

ράντα μεγάλες και είκοσι μικρές βιομηχανίες μετάλλων, της ευρύτερης περιοχής Οινοφύτων και Σχηματαρίου* προκαλώντας τεράστια περιβαλλοντική καταστροφή και κινδύνους για την δημόσια υγεία, έρχεται να προστεθεί η περίπτωση των Ψαχνών Ευβοίας**.

Τις προηγούμενες μέρες εντοπίστηκε εξασθενές χρώμιο και βαρέα μέταλλα στο νερό γεωτρήσεων σε μετρήσεις που έκανε το ΙΓΜΕ και το Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος του ΕΚ Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι κάτοικοι και φορείς των Ψαχνών ζητούν από τις αρμόδιες αρχές να εντοπίσουν τις πηγές ρύπανσης, που διοχετεύουν στο νερό

εξασθενές χρώμιο και άλλα βαρέα μέταλλα και ζητούν καθαρό πόσιμο νερό. Ήδη έχουν επιληφθεί του θέματος οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος. Στα πιο πάνω ήρθε να προστεθεί και η περίπτωση του Φλάμπουρου του Δήμου Νιγρίτας

όπου εντοπίστηκαν υψηλές συγκεντρώσεις αρσενικού.

Τούτων δοθέντων είναι απολύτως αναγκαία η εκπόνηση και εφαρμογή συνεκτικών προγραμμάτων παρακολούθησης της ποιότητας των νερών της χώρας, όπως επιβάλλει η Ευρωπαϊκή και η Εθνική νομοθεσία και η άμεση επέμβαση εκεί όπου υπάρχει πρόβλημα. Η ποιότητα του πόσιμου νερού πρέπει να αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα για την πολιτεία καθώς συναρτάται απολύτως με την δημόσια υγεία.

* Στοιχεία Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.

** Ερωτήσεις στη Βουλή προς τον Υπουργό Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. για το θέμα έγιναν από τους βουλευτές: Κ.Περλεπέ (23/07/09), Αν. Λιάσκο (27/07/09) και Γ. Παπαγεωργίου (28/07/09).

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

• S.O.S. για τα νερά • Εργασίες κατεδάφισης και αφαίρεσης αμιάντου • Η στάση των Ευρωπαίων απέναντι στην Κλιματική Αλλαγή • Η πρόοδος στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης • Περιβαλλοντικά νέα

IN THIS ISSUE

• SOS for Water Resources • Asbestos: Demolition and removal works • The Europeans and the Climate Change • Developments in Sustainable Development in Europe • Environmental news: Europe's habitats

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

Εργασίες κατεδάφισης και αφαίρεσης αμιάντου

ΚΥΑ 21017/84 (ΦΕΚ τ. Β', Αρ. Φύλλου 1287), 30 Ιουνίου 2009

«Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τις εργασίες κατεδάφισης και αφαίρεσης αμιάντου ή /και υλικών που περιέχουν αμιάντο από κτίρια, κατασκευές, συσκευές, εγκαταστάσεις και πλοία, καθώς επίσης και με τις εργασίες συντήρησης, επικάλυψης και εγκλεισμού αμιάντου ή /και υλικών που περιέχουν αμιάντο».

Σκοπός της ΚΥΑ είναι ο καθορισμός των όρων ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων αφαίρεσης ή κατεδάφισης αμιαντούχων υλικών.

Αμιαντούχα Υλικά, είναι προϊόντα τα οποία περιέχουν ίνες αμιάντου. Τα εργαστήρια που διενεργούν αναλύσεις υλικών με σκοπό το χαρακτηρισμό τους ως αμιαντούχα ή μη απαιτείται να έχουν διαπιστευτεί από το ΕΣΥΔ* βάσει του προτύπου ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025 για την ικανότητά τους να διενεργούν δειγματοληψίες και αναλύσεις υλικών.

Επιχειρήσεις Αφαίρεσης Κατεδάφισης (ΕΑΚ), είναι οι επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν να εκτελέσουν εργασίες αφαίρεσης ή κατεδάφισης αμιαντούχων υλικών καθώς επίσης και άλλες εργασίες διαχείρισης αμιαντούχων υλικών, όπως συντήρηση, επικάλυψη ή εγκλεισμό, κατά τη διάρκεια των οποίων ενδέχεται να διαταραχθούν τα αμιαντούχα υλικά με συνέπεια την αποδέσμευση ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας και του περιβάλλοντος χώρου. Οι ΕΑΚ προκειμένου να αρχίσουν να λειτουργούν και να εκτελούν εργασίες διαχείρισης αμιαντούχων υλικών είτε ως εργολάβοι είτε ως υπεργολάβοι ολόκληρου ή τμήματος του έργου, πρέπει να κατέχουν σχετική άδεια σύμφωνα με το άρθρο 14 του π.δ. 212/2006.

Η άδεια κατηγοριοποιείται ανάλογα με το είδος των αμιαντούχων υλικών, σε δύο τύπους: Α και Β. Η άδεια τύπου Α αφορά κάθε είδους εργασία σε όλα τα είδη αμιαντούχων υλικών (εύθρυπτα και μη εύθρυπτα), ενώ η άδεια τύπου Β αφορά κάθε είδους εργασία μόνο σε μη εύθρυπτα αμιαντούχα υλικά. Οι ΕΑΚ που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας οποιουδήποτε τύπου (Α ή Β) πρέπει να μπορούν να αποδείξουν ότι το προσωπικό τους, που συμμετέχει σε έργα αμιάντου, είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο.

Τα προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού των ΕΑΚ κατηγοριοποιούνται ανάλογα με:

- το ρόλο που τους ανατίθεται στα έργα αμιάντου

(εργαζόμενοι, αρμόδια πρόσωπα επίβλεψης εργασιών, τεχνικοί ασφάλειας και τεχνικοί υπεύθυνοι),

- την εμπειρία σε εργασίες αφαίρεσης ή κατεδάφισης αμιαντούχων υλικών (αρχική εκπαίδευση, περιοδική επαγγελματική εκπαίδευση).

Διαχείριση αποβλήτων αμιάντου

Τα αμιαντούχα απόβλητα τοποθετούνται σε ειδικούς κατάλληλους για τη μεταφορά αμιαντούχων υλικών σάκους απορριμμάτων που φέρουν ειδική σήμανση και οι οποίοι στη συνέχεια τοποθετούνται σε διαφανείς σάκους απορριμμάτων επίσης κατάλληλους για τη μεταφορά αμιαντούχων υλικών. Οι σάκοι απορριμμάτων σφραγίζονται με ισχυρή κολλητική ταινία και φέρουν επι-

σήμανση ευανάγνωστη και ανεξίτηλη με ενδείξεις που περιγράφονται στη παρούσα ΚΥΑ.

Όταν το μέγεθος των αμιαντούχων αποβλήτων δεν επιτρέπει την τοποθέτησή τους σε σάκους απορριμμάτων, τότε τυλίγονται δύο φορές με φύλλα πολυαιθυλενίου βαρέως τύπου πάχους 1.000 gauge (0,25 mm), να σφραγίζονται με ισχυρή κολλητική ταινία και να επισημαίνονται με την ανάλογη ετικέτα.

Η διαχείριση των αμιαντούχων αποβλήτων, που προκύπτουν από τις εργασίες διαχείρισης αμιαντούχων υλικών, διενεργείται είτε από τις ΕΑΚ εφόσον έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο φορέων διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων που τηρεί η αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. (Κοινή Υπουργική Απόφαση 13588/725/2006), είτε από ανεξάρτητους φορείς, με τους οποίους συμβάλλονται οι ΕΑΚ, και οι οποίοι είναι καταχωρημένοι στο παραπάνω μητρώο.

Σε κάθε έργο διαχείρισης αμιαντούχων υλικών απαιτείται, πριν την έναρξη των εργασιών, να έχει χορηγηθεί από την αρμόδια αρχή άδεια διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων (ΚΥΑ 13588/725/2006).

Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει τρεις μήνες μετά τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η ισχύς της απόφασης αυτής για τα έργα διαχείρισης αμιαντούχων υλικών, που βρίσκονται σε εξέλιξη κατά τη δημοσίευσή της, αρχίζει έξι μήνες μετά τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

* Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης

Η στάση των Ευρωπαίων απέναντι στην Κλιματική Αλλαγή

Το Ειδικό Ευρωβαρόμετρο του Ιουλίου 2009 παρουσιάζει τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2009. Η έρευνα εξετάζει κυρίως τα εξής:

- Πώς οι πολίτες αντιλαμβάνονται την κλιματική αλλαγή σε σχέση με άλλα προβλήματα.
- Αν θεωρούν ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί σοβαρό πρόβλημα.
- Τον βαθμό πληροφόρησης των πολιτών για την κλιματική αλλαγή - τις αιτίες που την προκαλούν, τις συνέπειές της και τους τρόπους καταπολέμησής της.
- Το πώς οι πολίτες αντιμετωπίζουν τα εναλλακτικά καύσιμα και τις εκπομπές CO₂.
- Αν πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να σταματήσει και τι αντίκτυπο έχει στην ευρωπαϊκή οικονομία.
- Αν έχουν αναλάβει ατομική δράση για να καταπολεμήσουν την κλιματική αλλαγή.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, τα τρία σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα είναι η φτώχεια, παγκόσμια οικονομική κρίση και η κλιματική αλλαγή. **Το ήμισυ των Ευρωπαίων (50%) πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή συνιστά μείζονα πρόκληση για τον κόσμο.** Σε επίπεδο χώρας, η κλιματική αλλαγή αντιμετωπίζεται ως σοβαρό πρόβλημα ιδίως **στη Σουηδία (82%), στην Κύπρο (76%) και στην Ελλάδα (71%)** ενώ η σοβαρότητά της περιορίζεται **στην Πολωνία (33%), την Τσεχική Δημοκρατία (33%), την Τουρκία (32%) και την Πορτογαλία (30%).**

Αντιθέτως, τα **οικονομικά οφέλη** που μπορούμε να αποκομίσουμε από την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής **σημειώνουν σαφή αύξηση: 62%** σήμερα έναντι 56% πριν από ένα χρόνο.

Η συνειδητοποίηση των μέσων που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αυξάνει η παραμένει σταθερή αναλόγως των περιπτώσεων:

- **Το 75%** των Ευρωπαίων έναντι 70% πέρυσι, θεωρεί ότι για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να προσφύγουμε στη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, όπως των «βιοκαυσίμων».
- **Το 59%** των Ευρωπαίων έναντι 61% πέρυσι, δηλώνει ότι έχει δραστηριοποιηθεί ατομικά για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
- **Το 30%**, έναντι 30% και πέρυσι, θεωρεί ότι οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα επηρεάζουν την κλιματική αλλαγή οριακά μόνο.
- **Μόνο το 27%** έναντι 26% πέρυσι, θεωρεί ότι η σοβαρότητα της κλιματικής αλλαγής υπερτιμάται ενώ το 31% έναντι 31% και πέρυσι, υποστηρίζει ότι η κλιματική αλλαγή δεν είναι δυνατόν να ανακοπεί.

Γενικά, οι πολίτες που δηλώνουν ότι είναι καλύτερα ενημερωμένοι για την κλιματική αλλαγή προέρχονται από τις χώρες της βόρειας Ευρώπης: Σουηδία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία. Αντιθέτως, λιγότερο ενημερωμένοι δηλώνουν οι πολίτες της Τουρκίας, της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας και της Λιθουανίας σχετικά με τις αιτίες, τις συνέπειες και τους τρόπους καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής.

Η πρόοδος στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης

Η ανανεωμένη κοινοτική στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2006, καλύπτει τις ακόλουθες επτά βασικές προκλήσεις: **κλιματική αλλαγή και καθαρή ενέργεια, βιώσιμες μεταφορές, αειφόρος κατανάλωση και παραγωγή, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων, δημόσια υγεία, κοινωνικός αποκλεισμός, δημογραφία και μετανάστευση, και παγκόσμια φτώχεια.**

Η 2η επισκόπηση που δόθηκε στη δημοσιότητα επιβεβαιώνει ότι σημειώθηκαν θετικές εξελίξεις στην κοινοτική πολιτική σε καθένα από τα επτά πεδία προτεραιότητας που καλύπτει η στρατηγική.

Παραδείγματα: η δέσμη κοινοτικών μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2008, μέτρα για πράσινες μεταφορές και ευφυέστερα συστήματα μεταφορών, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων, η αναθεώρηση των οδηγιών για τον οικολογικό σχεδιασμό και το οικολογικό σήμα, η θέσπιση ολοκληρωμένου πλαισίου για τη θαλάσσια πολιτική, η κατάστροψη στρατηγικής της ΕΕ για την υγεία, οι εργασίες για τη μετανάστευση και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Προχώρησαν επίσης οι εργασίες στα οριζόντια πεδία της εκπαίδευσης, της έρευνας και της χρηματοδότησης.

Ωστόσο, σε πολλά πεδία εξακολουθούν να παρατηρούνται μη αειφόρες τάσεις. Για παράδειγμα, η ζήτηση φυσικών πόρων αυξάνεται, η βιοποικιλότητα φθίνει και η ενεργειακή κατανάλωση στις μεταφορές συνεχίζει την ανοδική της πορεία.

Η σημερινή χρηματοοικονομική κρίση κατέδειξε ότι η αειφορία είναι βασικός συντελεστής της οικονομίας. Τα μέτρα για τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας και τον περιορισμό των κοινωνικών επιπτώσεων της τρέχουσας κρίσης πρέπει να είναι συμβατά με τους μακροχρόνιους στόχους αειφορίας και με μια στρατηγική ανάπτυξης που θα σέβεται το περιβάλλον.

Οι οικότοποι της Ευρώπης

Η φύση της Ευρώπης προστατεύεται από δύο βασικές νομοθετικές πράξεις, την Οδηγία για τα πτηνά* και την Οδηγία για τους οικοτόπους**. Η δεύτερη υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διατηρούν έναν ορισμένο αριθμό χαρακτηρισθέντων τύπων οικοτόπων και ειδών σε ικανοποιητική κατάσταση, σε συγκεκριμένους τόπους που επιλέγονται σε συμφωνία με την Επιτροπή. Οι τόποι αυτοί, μαζί με τους τόπους που καθορίζονται σύμφωνα με την οδηγία για τα πτηνά, εντάσσονται στο δίκτυο Natura 2000, το οποίο είναι το μεγαλύτερο οικολογικό δίκτυο παγκοσμίως.

Στο πλαίσιο της οδηγίας για τους οικοτόπους έχουν χαρακτηριστεί περίπου 22.000 τόποι που καλύπτουν γύρω στο 13,3% της επικράτειας της ΕΕ. Συνολικά, το δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνει περισσότερους από 25.000 τόπους (χαρακτηρισμένους είτε βάσει της οδηγίας για τα πτηνά είτε της οδηγίας για τους οικοτόπους) και καλύπτει περίπου το 17% της επικράτειας της ΕΕ.

Σύμφωνα με έκθεση που καλύπτει την περίοδο 2001-2006 και αποτελεί την πληρέστερη στα χρονικά ανασκόπηση της βιοποικιλότητας της ΕΕ, οι λειμώνες, οι υγράτοποι και οι παράκτιοι οικότοποι αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες απειλές, κυρίως λόγω της υποβάθμισης των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών, της τουριστικής ανάπτυξης και της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, η εικόνα δεν είναι παντού ζοφερή, καθώς ορισμένα μεγαλύτερα, εμβληματικά είδη, όπως ο λύκος, ο ευρωπαϊκός λύγκας, ο κάστορας και η ενυδρίδα αρχίζουν να επανεγκαθίστανται στην παραδοσιακή ζώνη εξάπλωσής τους. Πολλά κράτη μέλη κατέβαλαν σύντομες προσπάθειες για τη διενέργεια της λεπτομερούς παρακολούθησης

και, παρά την ύπαρξη κενών, το όλο εγχείρημα στέφθηκε από μεγάλη επιτυχία.

Η έκθεση καλύπτει 216 τύπους οικοτόπων και περιέχει πληροφορίες για περίπου 1.182 είδη. Αν και το γενικό συμπέρασμα είναι ότι για πολλά είδη και τύπους οικοτόπων δεν έχει ακόμη επιτευχθεί ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, υπάρχουν ενδείξεις ότι τα μέτρα προστασίας αποδίδουν και ότι αρχίζει η αποκατάσταση ορισμένων τύπων οικοτόπων και ειδών. Είδη όπως η φαιά αρκούδα, ο λύκος και ο κάστορας ανακάμπτουν και επανεγκαθίστανται σε πολλές περιοχές. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν οικότοποι όπου οι αρνητικές πιέσεις, όπως είναι το κυνήγι και η ρύπανση, έχουν περιοριστεί.

Έλλειψη στοιχείων

Συνολικά, περίπου στο 13% των περιφερειακών αξιολογήσεων οικοτόπων και στο 27% των περιφερειακών αξιολογήσεων ειδών, η κατάσταση χαρακτηρίστηκε «άγνωστη». Ο αριθμός των χαρακτηρισμών «άγνωστη»

ήταν ιδιαίτερα αυξημένος για είδη της Νότιας Ευρώπης, με την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία να χαρακτηρίζουν ως «άγνωστη» την κατάσταση διατήρησης των αξιολογηθέντων ειδών στην επικράτειά τους σε ποσοστό άνω του 50%.

Ιδιαίτερο πρόβλημα παρουσιάζει το θαλάσσιο περιβάλλον, όπου στο 57 % των αξιολογήσεων θαλάσσιων ειδών και στο 40% περίπου των αξιολογήσεων θαλάσσιων οικοτόπων η κατάσταση διατήρησης χαρακτηρίζεται ως «άγνωστη».

* Οδηγία 79/409/ΕΟΚ

** Οδηγία 92/43/ΕΟΚ

Fragaria vesca